

Anti-pestprotocol

Status: definitief

Datum: 05-01-2026

Instemming (p)MR: 13-01-2026

Vastgesteld bestuur: 13-01-2026

Inhoud

Inleiding	2
Infographic stappenplan	3
1 Pesten	4
1.1 Wat is pesten?	4
1.2 Hoe kan pesten zich uiten?	4
1.3 Wat is cyberpesten?	5
1.4 De gepeste leerling	6
1.5 De pester	6
1.6 Meelopers en andere betrokkenen	6
2 Het stappenplan na een melding van pesten	7
Stap 1 Signalering	7
Stap 2 Bemiddelingsgesprek	7
Stap 3 Inzet anti-pestcoördinator	8
Stap 3a Aanvullende stappen bij een melding van cyberpesten	8
Stap 4 Inzet disciplinaire maatregelen	8
3 Preventie	9
Bijlagen	10
Bijlage 1 Vijfsporenaanpak	10
Bijlage 2 Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	11
Bijlage 3 Leidraad voor een gesprek met de pester	12
Bijlage 4 Leidraad voor een gesprek met de klas over pesten	14
Bijlage 5 Samen-sterk-afspraken	15

Inleiding

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit onze scholen. De grote vraag is hoe we het (voorkomen van) pestgedrag gezamenlijk het beste kunnen aanpakken. Pesten kan namelijk grote gevolgen hebben voor de gepeste leerling, de pester, de overige leerlingen en de veiligheidsbeleving op school. Het anti-pestprotocol van CSG is een handelingsplan voor de scholen. Daarnaast bevat het protocol zowel richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag als ook voorwaarden en preventieve aanbevelingen die de kans op pesten kunnen verkleinen. Alle medewerkers dienen oog te hebben voor signalen die leerlingen afgeven en daarbij te weten hoe er gehandeld moet worden wanneer er sprake is van pesten.

Vanaf 1 augustus 2015 zijn alle scholen verplicht om zorg te dragen voor een veilige school en daarbij een anti-pestcoördinator op school werkzaam te hebben, die het anti-pestprotocol zorgvuldig naleeft. De contactgegevens van de anti-pestcoördinator (APC) staan vermeld op de website van de school en zijn binnen de school bij iedereen bekend.

Binnen de CSG zijn de ondersteuningscoördinatoren de coördinatoren die het beleid omtrent pesten jaarlijks evalueren en bijstellen. Dit doen ze samen met de APC, leerling- of leerjaarcoördinatoren, managementteams en in samenspraak met mentoren, docenten, leerlingen en ouder(s)/verzorger(s).

Het pestprotocol is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Deze luiden als volgt:

- pesten wordt door alle betrokkenen (medewerkers van de school, ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen) erkent als een probleem;
- medewerkers van de school, ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen spannen zich gezamenlijk in om pestgedrag te voorkomen;
- medewerkers, leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) zijn alert op pestgedrag en proberen dit tijdig te signaleren;
- als pesten voorkomt, nemen medewerkers, leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) duidelijk stelling tegen dit gedrag en ondernemen actie;
- op iedere school zijn vertrouwenspersonen aanwezig waarbij leerlingen en medewerkers in vertrouwen hun verhaal kunnen neerleggen.

Wij stellen ons tot doel dat het gepeste kind ervaart dat het pesten serieus genomen wordt, dat er daadwerkelijk geluisterd wordt en er effectieve inspanningen gedaan worden om het probleem aan te pakken zodat het pesten stopt.

Stappenplan in één oogopslag

ANTI-PESTPROTOCOL

Stap 1

Signalering

De leerling die pestgedrag signaleert of zich gepest voelt kan zich melden bij de mentor of andere medewerker. Er komt een begeleidingsverslag in Somtoday.

Stap 2

Bemiddelingsgesprek

De medewerker gaat in gesprek met de anti-pestcoördinator. Afhankelijk van de situatie wordt er een gesprek gevoerd met de pester(s) en gepeste leerling en de anti-pestcoördinator in afstemming met de mentor.

Stap 3

Inzet anti-pestcoördinator

Wanneer er geen vertrouwen is in het stoppen van het pestgedrag gaat de anti-pestcoördinator kijken of er passende aanvullende maatregel is die volgt op de genomen maatregelen in stap 2.

3a

Aanvullende stappen cyberpesten

Neem contact op met de ouders/verzorgers van de gepeste leerling en ouders/verzorgers van de pester.
Adviseer aangifte of het doen van een melding bij de politie.

Stap 4

Inzet disciplinaire maatregelen

Er zijn verschillende disciplinaire maatregelen te nemen als voorgaande maatregelen niet voldoende werken of als er sprake is van een ernstig pestincident. Aldus: inzet Halt / Interne time-out / Schorsing.

1 Pesten

1.1 Wat is pesten?

Kinderen worden gepest als ze bewust en stelselmatig worden beschadigd door negatieve acties waarbij de macht ongelijk verdeeld is en het slachtoffer zich meestal niet kan verdedigen.

We spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend. Hierbij is de betrokken persoon, die wordt aangevallen, vernederd en beledigd, machteloos. Pesten kan zowel online als offline plaatsvinden. Pesten zorgt ervoor dat er geen veilig klimaat is en dat de gepeste zich niet meer geaccepteerd en veilig voelt. Een klimaat waarin gepest wordt tast iedereen aan. Wanneer er in een klas gepest wordt, kunnen alle leerlingen in die klas een potentiële pester of gepeste leerling worden. Dit zorgt dan weer voor een onveilig klimaat binnen een klas en een school. Pesten is vaak iets wat steeds opnieuw (stelselmatig) gebeurt, het slachtoffer ervaart dit als intens en kan zich niet verdedigen. Pesten gebeurt met opzet. Leerlingen die worden gepest schamen zich vaak en medeleerlingen ervaren het signaleren van pestgedrag soms als "klikken"/"snitchen".

Leerlingen kunnen vaak niet het onderscheid maken tussen pesten en plagen. Plagen is echter iets heel anders dan pesten. We spreken over plagen als personen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Bij plagen is geen sprake van vernedering, bedreiging of intimidatie. Bij pesten is er sprake van machtsverschil tussen dader en slachtoffer. Met machtsverschil wordt een verschil in fysieke of psychologische kracht en/of een verschil in sociale status, bedoeld.

Op pesterijen die buiten school(tijd) plaatsvinden heeft de school niet tot nauwelijks zicht en de school kan hier dus niet altijd verantwoordelijk voor worden gehouden. Deze pesterijen kunnen echter invloed hebben op de onderlinge verhoudingen tussen leerlingen bij ons op school, daarom worden er regelmatig vanuit pedagogisch oogpunt acties ondernomen.

Digitaal pesten, ook wel cyberpesten genoemd, geeft vaak andere signalen dan de andere vormen van pesten (zoals in 1.2). Cyberpesten wordt daarom in 1.3 apart behandeld.

De acties die we ondernemen op pesten zijn niet altijd hetzelfde. Verschillende factoren zoals de ernst van het pestgedrag, hoe vaak het pestgedrag voorkomt etc. zijn van invloed op het handelen rond pestgedrag.

1.2 Hoe kan pesten zich uiten?

Er zijn verschillende vormen van pesten, in de tabel hieronder vind je enkele voorbeelden.

Fysiek pesten	Trekken aan kleding, duwen, sjorren, slaan, schoppen, krabben, maar ook het gebruik van (steek)wapen
Stelen en vernielen	afpakken of zoekmaken van eigendommen zoals kledingstukken, schooltas, schoolspullen, banden lek prikken, fiets beschadigen
Verbaal pesten	uitschelden, vernederen, afpersen, bedreigen of nare bijnamen geven of dingen posten over een ander op sociale media
Schriftelijk	onaangename of bedreigende briefjes en/of digitale berichtjes schrijven
Achternvolgen	opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten/rijden of opsluiten
Afpersen	dwingen om geld of spullen af te geven of afdwingen om iets voor de pester te doen

Relationeel pesten	aantasten van iemands sociale relaties en reputatie zowel direct (iemand negeren, de rug toe keren, zeggen dat iemand niet mee mag doen) als indirect (roddelen, anderen aanzetten om iemand buiten te sluiten, intimidatie, manipulatie)
Cyberpesten (zie 1.3)	pesten via elektronische middelen/sociale media, door middel van een computer of (mobiele)telefoon

1.3 Wat is cyberpesten?

Een groot deel van het leven van onze leerlingen speelt zich tegenwoordig online af. Met de toename van het gebruik van online werelden zijn ook digitale manieren en vormen van pesten toegenomen. Naar schatting wordt zo'n tien procent van de kinderen en jongeren in Nederland het slachtoffer van cyberpesten. Anders dan bij de 'traditionele' vormen van pesten gaat deze vorm van pesten 24 uur per dag door. Pesters hebben online allerlei mogelijkheden om hun slachtoffers te raken. Door het liken, delen, bewerken en opnieuw delen op sociale media kan er een digitale stortvloed aan negatieve berichten over slachtoffers loskomen. Cyberpesten lijkt daarmee zelfs stevigere gevolgen te hebben dan offline pesten. Op de lange termijn worden slachtoffers geconfronteerd met angst, depressie, school- en ziekteverzuim, schooluitval, middelenmisbruik, slaapproblemen, psychosomatische klachten, het verheerlijken van en uiteindelijk soms ook daadwerkelijk overgaan tot suïcide. Dit vraagt in bepaalde gevallen andere actie(s) van scholen dan bij de andere vormen van pesten, ook al is deze vorm van pesten niet altijd even zichtbaar in de klas of op school.

Wat zijn **vormen** van cyberpesten?

- via mail, social media of chatrooms schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen;
- stalken (het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van berichten of het dreigen met geweld in chatrooms);
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals (kinder)porno, gewelddadig materiaal;
- webcam-seks (beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden - chantage);
- hacken (gegevens stelen of instellingen aanpassen, ook het uit naam van een ander versturen van mails);
- catfishing (het creëren van een valse identiteit op een sociaal netwerkdienst, waarbij soms de identiteit van het slachtoffer wordt gebruikt);
- sextortion (afpersing met een seksueel getinte foto of video van het slachtoffer);
- AI-generated deepfakes (door AI bewerkte filmpjes/foto's) en alle nieuwe ontwikkelingen op dit gebied.

Welke **adviezen** kan je leerlingen meegeven met betrekking tot cyberpesten?

- Negeer vervelende berichten en blokkeer de afzender;
- vertel zo snel mogelijk aan iemand die je vertrouwt over wat er gebeurt;
- bewaar pestberichten of maak een printscreen als bewijsmateriaal;
- log uit wanneer je een publieke computer gebruikt (bijvoorbeeld op school) en geef nooit je wachtwoord aan anderen;
- zorg ervoor dat je de mensen in je netwerk uit het 'echte' leven kent;
- stuur nooit foto's van jezelf waarvan je niet wilt dat iedereen die ziet;
- meld bij de beheerder van de site wanneer er een nepprofiel is aangemaakt;
- denk goed na wat je plaatst op internet (iedereen kan het zien en geplaatste berichten en foto's zijn moeilijk te verwijderen);
- meld vervelende online situaties bij de volgende website: www.meldknop.nl

Als het pesten te ver gaat, kun je pesten melden en aangifte doen bij de politie.

1.4 De gepeste leerling

Leerlingen worden gepest om uiteenlopende redenen. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Onze leerlingen staan niet op alle momenten van de dag onder direct toezicht. Veel pestgedrag speelt zich af dan ook af in het verborgene. Dat maakt het moeilijk om er grip op te krijgen.

Mogelijke signalen die op school of thuis te zien kunnen zijn luiden als volgt:

- niet meer naar school willen;
- niet meer over school vertellen thuis;
- nooit meer andere leerlingen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- slechtere resultaten op school dan vroeger;
- regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- de verjaardag niet willen vieren;
- niet alleen een boodschap durven doen;
- niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.

1.5 De pester

Pesters zijn vaak de verbaal sterkere leerlingen in de groep. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag, ze proberen groter te lijken door anderen klein te maken. Pesters krijgen vaak andere leerlingen mee, want wie meedoet loopt zelf minder kans om slachtoffer te worden. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben bijvoorbeeld een problematische thuissituatie, een gevoel van incompetentie op school, een zwak gevoel van autonomie of een voortdurende strijd om de macht in de klas. Het is belangrijk om pestgedrag te allen tijde af te keuren, maar tegelijkertijd goed te onderzoeken wat de dieper liggende oorzaak is van het pestgedrag.

1.6 Meelopers en andere betrokkenen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf gepest te worden, maar het kan ook zo zijn dat ze meelopen uit angst om vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet voor het slachtoffer zijn opgekomen of hulp hebben ingeschakeld.

2 Het stappenplan na een melding van pesten

Ons stappenplan na een melding van pesten is gebaseerd op de vijfsporenaanpak (zie bijlage 1). De vijfsporenaanpak is een benadering van pesten, gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn: de gepeste leerling, de pester, de ouder(s)/verzorger(s), de klasgenoten en de school.

Stap 1 Signalering

Als een leerling pestgedrag signaleert en/of zich gepest voelt, kan de leerling zich melden bij de mentor of een andere medewerker. Zie bijlage 3 voor de leidraad van het gesprek met de gepeste leerling. De medewerker vraagt door bij het gesprek met de leerling en noteert in een begeleidingsverslag in Somtoday:

- wie gepest is;
- wie pest;
- datum(s) van gesignaleerd pestgedrag;
- waar het pesten plaatsvindt;
- hoe lang het pesten al plaatsvindt;
- wat gezien en/of gehoord is (noteer feiten en citeer de leerling zo letterlijk mogelijk).

Het is van belang dat incidenten op de juiste manier worden geregistreerd conform het protocol incidentregistratie. Het begeleidingsverslag wordt bij de hierna te nemen stappen aangevuld.

Wanneer pesten wordt gesignaleerd en/of gemeld wordt bij een andere medewerker dan de betreffende mentor, wordt dit besproken met de mentor en wordt besloten wie de zaak oppakt. Desgewenst kan er ondersteuning worden ingeschakeld bij het ondersteuningsteam, APC of andere medewerkers binnen de school. Let op, bij een melding van cyberpesten zijn regelmatig andere of aanvullende stappen noodzakelijk, zie 1.3.

Stap 2 Bemiddelingsgesprek

De medewerker gaat na het eerste gesprek over het signaal van pesten met de gepeste leerling in gesprek de anti-pestcoördinator. De gepeste leerling zal nauw betrokken worden bij de te nemen stappen. Afhankelijk van de situatie wordt er een gesprek gevoerd met de pester(s) en gepeste leerling en voert de anti-pestcoördinator in afstemming met de mentor het gesprek.

1. De mentor voert, na het gesprek met de gepeste leerling, eerst een gesprek met de pester(s). Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 3.
2. Er wordt gestreefd naar het voeren van een bemiddelingsgesprek tussen de pester(s) en de gepeste leerling. Hierbij probeert de mentor tot goede afspraken te komen tussen de leerlingen, als dit niet lukt schakelt de mentor door naar stap 3.
  - a. In uitzonderlijke gevallen kan er gekozen worden voor individuele gesprekken. Deze gesprekken worden naar zowel de gepeste leerling als pester(s) teruggekoppeld.
  - b. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject (zie stap 3 en 4) met betrokkenen bij herhaling van het pestgedrag.
  - c. Bij de leidraad voor deze gesprekken staat een aantal opties met effectieve maatregelen (bijlage 3).
3. Na het bemiddelingsgesprek licht de mentor alle betrokken ouder(s)/verzorger(s) in en zet de gemaakte afspraken in Somtoday.
4. Pesten is een groepsproces, de mentor praat indien wenselijk na dit bemiddelingsgesprek met de klas (bijlage 4). Dit kan van belang zijn in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.

Als de mentor, ouder(s) en/of anti-pestcoördinator vertrouwen hebben in dat het pesten is gestopt kan het protocol hierna gestopt worden. Als er geen vertrouwen is of bij herhalingen wordt naar stap 3 geschakeld.

Stap 3 Inzet anti-pestcoördinator

Wanneer er geen vertrouwen is in het stoppen van het pestgedrag of wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt de anti-pestcoördinator actief ingezet en betrokken. De anti-pestcoördinator bekijkt in deze situatie of er een passende aanvullende maatregel is die volgt op de genomen maatregelen van de mentor (stap 2) of dat er een disciplinaire maatregel getroffen moet worden (stap 4). De afweging en keuze hiervoor wordt vastgelegd in het begeleidingsverslag in Somtoday.

Stap 3a Aanvullende stappen bij een melding van cyberpesten

In 1.3 wordt beschreven wat de aandachtspunten zijn bij cyberpesten. Het is dus belangrijk om de berichten te bewaren, de afzender te blokkeren et cetera. Daarnaast kan de anti-pestcoördinator aanvullende stappen doen op het stappenplan hierboven.

Neem contact op met de ouder(s)/verzorger(s) van de gepeste leerling en de ouder(s)/verzorger(s) van de pester. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen. Attendeer de ouders op de site www.mediaopvoeding.nl/pesten/ en www.Veiliginternetten.nl en verwijst de ouders indien nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, bijvoorbeeld de onderwijstelefoon (0800-5010 - voor ouders met vragen over onderwijs waaronder pesten op school). Voor leerlingen is er de kindertelefoon (0800-0432) voor gratis en anoniem advies bij pesten en andere problemen.

Adviseer aangifte of het doen van een melding bij de politie. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt gepest/bedreigd is er mogelijk sprake van een strafbaar feit en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Indien de school bewijsmateriaal heeft, dient de school dat veilig te stellen, zodat het voor de politie beschikbaar gesteld kan worden.

Bij cyberpesten is het extra belangrijk dat de leerling in gesprek blijft met de mentor of anti-pestcoördinator.

Stap 4 Inzet disciplinaire maatregelen

De school neemt o.a. hierbij in ogenschouw de waarborging van de veiligheid van de medeleerlingen, frequentie van de pesterijen en de ernst van de pesterij(en).

Inzet Halt

Wanneer een pester niet stopt met pestgedrag, kan bureau Halt worden ingezet. Halt is een organisatie die zich richt op jongeren van 12 tot 23 jaar die in aanraking komen met de wet. De organisatie heeft als doel om jeugdcriminaliteit te voorkomen en jongeren te helpen bij het herstellen van hun gedrag zonder dat zij een strafblad krijgen. Dit doen zij door middel van verschillende interventies en programma's. Wanneer Halt wordt ingezet voor pestincidenten, zal een preventief gesprek gevoerd worden. Hierbij zal een medewerker van Halt in gesprek gaan met de pester(s) of meeloper(s). Ook is het mogelijk om Halt in te zetten voor de gepeste leerling. Er is in alle gevallen toestemming nodig van de ouder(s)/verzorger(s) wanneer deze interventie wordt ingezet. Benader hiervoor de ondersteuningscoördinator.

Interne time-out of schorsing

Er kan ook gekozen worden voor een interne time-out of schorsing zoals beschreven staat in het protocol schorsing en verwijdering. Deze maatregelen zullen altijd in overleg met het MT worden genomen. Zie hiervoor het protocol Schorsing en verwijdering.

Suggesties voor andere maatregelen zijn te vinden in bijlage 3.

3 Preventie

Op onze scholen wordt op diverse manieren aandacht besteed aan (sociale) veiligheid en het voorkomen van pesten. Ons personeel investeert gericht in de groepsdynamiek binnen klassen om saamhorigheid, inclusie en een positief pedagogisch klimaat te bevorderen. We geloven dat een sterke, hechte groep waarin leerlingen zich gezien en gewaardeerd voelen, minder vatbaar is voor pestgedrag.

Mentoraat

In de mentorlessen wordt jaarlijks specifieke aandacht besteed aan (cyber)pesten. Met leerlingen wordt besproken wat zij onder pesten verstaan en waar grenzen liggen. Tevens legt de mentor uit welke waarden de school heeft en welke verwachtingen CSG heeft ten aanzien van het omgaan met elkaar. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.

Introductieperiode

In de introductieweek wordt aandacht besteed aan groepsvorming. In de Week Tegen Pesten, die altijd plaatsvindt in september, is er op de scholen aandacht voor het thema pesten. In de introductieweek of de Week Tegen Pesten kan de school ervoor kiezen om de leerlingen een aantal samen gemaakte afspraken te laten ondertekenen in het zgn. document Samen-sterk-afspraken (bijlage 5). Hierin worden klassikale afspraken gemaakt met betrekking tot omgangsvormen. Het doel van Samen-sterk-afspraken is dat de mentor op de gemaakte afspraken terug kan vallen wanneer een leerling pestgedrag laat zien. Naast de aandacht in de Week Tegen Pesten zorgen de ondersteuningscoördinatoren, die de coördinatoren van het beleid omtrent pesten zijn, in samenspraak met andere betrokkenen voor voldoende preventieve aandacht tegen pesten.

Evaluatie preventieve activiteiten

Jaarlijks vullen de leerlingen en ouder(s)/verzorgers een anoniem tevredenheidsonderzoek in, waarin ook gevraagd wordt naar de veiligheid van leerlingen waaronder de aanpak van pesten. De resultaten hiervan rondom sociale veiligheid worden actief meegenomen binnen de school in de preventieve activiteiten rondom pesten.

Bijlagen

Bijlage 1 Vijfsporenaanpak

De vijfsporenaanpak is een benadering van pesten, gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn: de gepeste leerling, de pester, de ouder(s)/verzorger(s), de klasgenoten en de school. Dit houdt concreet het volgende in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school neemt actief stelling tegen het pesten.
- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is. Dit beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld naar aanleiding van de tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen en ouder(s)/verzorger(s).

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Er wordt naar de leerling geluisterd en het probleem wordt serieus genomen
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt
- Er wordt overlegd met de leerling over mogelijke oplossingen
- Het aanbieden van hulp door de mentor, die wordt ondersteund door een collega en/of de anti-pestcoördinator
- Indien nodig wordt ervoor gezorgd dat de leerling deskundige hulp krijgt en dat er vervolgesprekken plaatsvinden

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag, de pester helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen en zich aan regels en afspraken te houden
- Het aanbieden van hulp door de mentor, die wordt ondersteund door een collega en/of anti-pestcoördinator
- Indien nodig wordt ervoor gezorgd dat de leerling deskundige hulp krijgt en dat er vervolgesprekken plaatsvinden

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.
- Er wordt gewerkt aan een klimaat waarbij de leerlingen een actieve rol spelen, door het bijvoorbeeld op te nemen voor de gepeste leerling in plaats van de pester zijn gang laten gaan.

Het bieden van steun aan de ouder(s)/verzorger(s)

- Ouder(s)/verzorger(s) die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
- De school werkt samen met de ouder(s)/verzorger(s) om het pesten aan te pakken
- De school geeft informatie en adviezen aan de ouder(s)/verzorger(s) in het omgaan met hun gepeste of pestende kind
- De school verwijst de ouder(s)/verzorger(s) zo nodig naar deskundige hulpverleners

Uitgangspunten gesprek

Bij het gesprek met deze gepeste leerling is het belangrijk om de volgende uitgangspunten in acht te nemen:

- Benoem dat er samen gezorgd gaat worden dat het pesten stopt.
- Er wordt vooral aandacht besteed aan hoe de leerling de situatie ervaart, hoe hij/zij zich daarbij voelt en wat het met hem/haar doet.

Bespreek de feiten

- o Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- o Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- o Hoe en waar word je gepest? (doorvragen: fysiek of ook digitaal?)
- o Hoe vaak word je gepest?
- o Hoe lang speelt het pesten al?
- o Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- o Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- o Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- o Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Bespreek de eigen rol van de leerling

Bespreek met gepaste voorzichtigheid met de leerling wat hij/zij zelf kan doen tegen het pesten en waar wil hij/zij aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in hen dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming

Het doel van dit gesprek

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Aandachtspunten voor een gesprek met de pester

- Neem de aangesproken leerling(en) apart;
- Spreek elke leerling aan over concreet gedrag dat men geobserveerd heeft of waarvan melding is geweest;
- Geef recht op anonimiteit van de gepeste leerling;
- Wijs op de verantwoordelijkheid van de leerling die pest;
- Keur het gedrag af, maar niet de persoon;
- Blijf vertrouwen uitdrukken in de samenwerking met de pestende leerling(en).
- Toon begrip voor eventuele persoonlijke problemen van de pester, maar zie dit niet als een rechtvaardiging voor de pesterijen.

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op concreet gedrag. Zorg dat je niet persoonsgericht bezig bent en interpreteer niet.
- Relatiegericht. Je bent duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt, maar met behoud van de relatie. Praten vanuit jezelf helpt hierbij: 'Ik vind..'
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt in tegenstelling tot confronteren algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je eraan doen? Biedt zo nodig hulp. Belangrijk is eerst een sanctie geven voor het wangedrag voordat je de pester hulp aan biedt. Het pestgedrag moet stoppen, wees dus duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Begeleiding van de pester

- Belangrijk is dus eerst een sanctie geven voor het wangedrag voordat je de pester hulp aanbiedt.
- Praten en zoeken naar de reden van de ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laat inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste leerling.
- Oprechte excuses aan laten bieden bijvoorbeeld aan de hand van een reflectie opdracht.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouder(s)/verzorger(s) en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?.
- Inschakelen hulp als sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Suggesties voor maatregelen bij pesten

Hier volgt een overzicht van mogelijke maatregelen wanneer er sprake is van pesten. Zinnvolle maatregelen zijn maatregelen die in relatie staan tot het vergrijp, in dit geval pesten. Wanneer we de houding van de pester willen veranderen, is het noodzakelijk dat oog hebben voor de drie verschillende componenten: cognitieve component, conatieve (wils- of streef)component en een emotioneel-affectieve component. De maatregel is afhankelijk van hoelang de pester al pest en met zijn pestgedrag doorgaat. De mentor beslist samen met de anti-pestcoördinator wat de consequentie is voor de pester:

- Inzet gesprek Halt. (NB: hiervoor is toestemming nodig van ouder(s)/verzorger(s))
- Een gesprek met de ouder(s)/verzorger(s).
- De pester apart zetten in vrije situaties: niet mee laten gymmen, geen pauzes in de kantine mogen houden, geen deelname aan een groepsactiviteit etc.
- Boek: Een (gedeelte van een) boek over pesten lezen en hiervan een verslag maken of een presentatie over pesten houden.
- Brief: Brieven van gepeste kinderen overschrijven of lezen.
- Complimenten: De pester maakt een lijst van complimenten voor de gepeste leerling. N.B. blijf er als docent alert op dat jij de pester niet uitschakelt bij het geven van complimenten tijdens lesactiviteiten!
- Excuus: Laat de pester een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven (deze brief wordt geschreven vanuit de ik-persoon en een beschrijving van waarvoor de pester excuses aanbiedt).
- Regels: Laat de pester nadenken over welke regels hij/zij heeft overtreden en laat hem dit opschrijven.
- Interview: De pester een interview laten houden bij een volwassene over pesten.
- In extreme gevallen treedt het protocol 'Schorsing en verwijdering' in werking (zie stap 4 – disciplinaire maatregelen).

Op de site www.stoppestennu.nl staan verschillende (al dan niet effectieve) acties genoemd rondom het stoppen van pestgedrag.

Bijlage 4 Leidraad voor een gesprek met de klas over pesten

Pesten is geen individueel probleem, maar is onderdeel van een groepsproces. Daarom is het belangrijk om op de omgeving waarin pestgedrag ontstaat te focussen en hoe je deze omgeving samen verandert.

Actuele peestsituatie versus algemeen onderwerp

Als je als docent / mentor in de klas wilt praten over pesten, kan het raadzaam zijn om niet de actuele peestsituatie als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp erbovenuit te tillen. Bijvoorbeeld aan de hand van een krantenartikel, een tv-uitzending, een film, een brief van een leerling van een andere school of een lesbrief. Gebeurt dit niet, dan zou de klas het probleem kunnen ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven, zeggen dat het een grapje is of het slachtoffer achteraf straffen voor het "klikken". Anderzijds moet wel duidelijk zijn dat er een probleem in de klas is: het mag niet louter als een fictief probleem ervaren worden.

Groepsverantwoordelijkheid

Leg uit aan de leerlingen dat binnen een groep iedereen verantwoordelijk is als er gepest wordt, zorg dat de leerlingen kunnen reageren, hun mening kunnen geven, etc. Bedank heel bewust elke keer als een leerling gesproken heeft, dat geeft een gevoel dat ze gezien en gehoord zijn. Er ontstaat een sfeer van respect voor elkaar. Vaak komen er ook verhalen over pesten op de basisschool naar boven, laat deze verhalen ook vertellen en neem er de tijd voor.

Een klas die pest bestaat uit:

- Leerlingen die meepesten om er zelf beter van te worden.
- Leerlingen die meepesten omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.
- Leerlingen die niet meepesten maar die niets doen om een einde te maken aan het pesten.
- Leerlingen die het voor het slachtoffer opnemen

De zwijgende groep

Hoewel er gelukkig ook klassen zijn waarin een (groep) leerling(en) het opneemt voor de gepeste, speelt er vaak een bekend psychologisch mechanisme, de zogenaamde 'samenzwering om te zwijgen'. Dit houdt in dat (bijna) iedereen in een groep weet dat er wordt gepest, maar dat niemand het aan ouder of docent durft te vertellen. Ook onverschilligheid kan een oorzaak zijn dat een pestgeval niet gemeld wordt. Soms zetten ouders slachtoffers of klasgenoten onder druk er met niemand over te praten. Deze zwijgende groep kan medeverantwoordelijk worden gemaakt bij het doen stoppen van het pesten door de leerlingen de macht te geven om met elkaar benoemde ongewenste omgangsvormen te signaleren en tegen te gaan. Zij gaan allen letten op de aangegeven gedragingen van de pesters en op de opgegeven plaatsen. Zodra één van hen iets ziet wat op pestgedrag lijkt, geeft hij / zij het door aan de hiervoor verantwoordelijke persoon (mentor / afdelingsleider). Deze spreekt de pester aan. Op deze manier aangepakt, krijgt de gepeste leerling niet het verwijt dat hij / zij "geklikt" heeft. Anderen hebben het immers gezien en doen er nu iets aan.

Bijlage 5 Samen-sterk-afspraken

CSG ..... verwacht dat ondergetekende, _____

uit klas _____ van CSG _____, zich houdt zich aan de onderstaande omgangsnormen:

- Ik accepteer de ander zoals hij/zij is en ik discrimineer niet
- Ik scheld niet en ik doe niet mee aan uitlachen en roddelen
- Ik blijf van de spullen van een ander af
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter en bespreek ik dit met mijn mentor
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden of digitaal
- Ik neem geen verboden middelen (bijv. wapens of drugs) mee naar school
- Ik gebruik geen geweld
- Als iemand mij lastig valt, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
- Als iemand niet wil stoppen met het lastigvallen, vraag ik een docent of medewerker van school om hulp

Ook houdt ondergetekende zich aan de volgende klassikaal gemaakte afspraken:

- ..
- ..
- ..
- ..

Datum en Plaats: -----

Handtekening leerling: -----

Handtekening mentor: -----

Dit contract zal komen in het dossier van de leerling en er gaat een kopie naar huis.

Contact

Wessel Gansfort

Heerdenpad 8
9731 BW Groningen
050 541 06 56
info@csgwesselgansfort
csgwesselgansfort.nl

Augustinus

Admiraal de Ruyterlaan 37
9726 GP Groningen
050 313 97 20
info@csgaugustinus.nl
csgaugustinus.nl

Kluiverboom

Diamantlaan 14
9743 BG Groningen
050 571 85 44
info@csgselion.nl
csgselion.nl

Selion

Diamantlaan 14
9743 BG Groningen
050 571 85 44
info@csgselion.nl
csgselion.nl

CSG GRONINGEN

CSG Bestuursbureau

Eenrumermaar 4
9735 AD Groningen

IBAN: NL08 INGB 0658 7053 42

bestuur@csg.nl